

ความร่วมมือของภาคประชาชนบ้านสระยายชี
กับการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19
**Cooperation of the People of Bansayaighee in the Prevention
of COVID-19 Infection**

บุญยพร อิงชาติเจริญ,
จตุพร ไกรกิจราษฎร์ และ โชติ บดีรัฐ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
**Boonyaporn Ingchadjaroen,
Jatuphon Kraikitrat and Chot Bodeerat**
Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : Boonyaporn.i@psru.ac.th

*****

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้ความร่วมมือของประชาชนบ้านสระยายชีต่อมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ค้นพบว่า เทศบาลตำบลเนินปอได้กำหนดแนวทางตามมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนบ้านสระยายชีได้ปฏิบัติ 3 แนวทาง คือ 1) การให้ความร่วมมือของประชาชนด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทางเทศบาลตำบลเนินปอได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติสำหรับบริษัท ห้างร้าน และการค้าปลีก เพื่อเป็นให้ดำเนินกิจการต่อไป โดยอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชน 2) การให้ความร่วมมือของประชาชนในสังคม ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับประชาชนได้ใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข และ 3) การให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับป้องกันตนเองและปกป้องครอบครัวหรือคนใกล้ชิด การให้ความร่วมมือทั้ง 3 ด้านนี้ทำให้ประชาชนบ้านสระยายชีได้ใช้ชีวิตอย่างปกติสุขบนพื้นฐานการป้องกันตนเอง ครอบครัว และคนในชุมชน

คำสำคัญ : ความร่วมมือของภาคประชาชน; มาตรการป้องกัน; เชื้อไวรัสโควิด-19

Abstracts

This academic article aims to study the cooperation of the people of Bansayaichee on measures to prevent the spread of COVID-19 infection. It was found that Noen Por Sub-district Municipality has set guidelines according to government measures to The people of Ban Sa Yai Chee practiced in 3 ways: 1) the cooperation of the people in the economy; The Noenpor Subdistrict Municipality has established guidelines for companies, shops and retail stores. in

* วันที่รับบทความ: 22 มิถุนายน 2564; วันแก้ไขบทความ 31 กรกฎาคม 2564; วันตอบรับบทความ: 1 สิงหาคม 2564

Received: June 21, 2021; Revised: July 31, 2021; Accepted: August 1, 2021

order to be able to continue the business through the cooperation of all sectors in the community; 2) the cooperation of the people in the society which is a practical guideline for people to live in the society normally; and 3) the cooperation of the people in the community. which is a guideline for self-defense and protect family or close ones Cooperation in these 3 areas allows the people of Bansayaichee to live a normal life based on self-defense, family and people in the community.

Keywords : Cooperation of the Public Sector; Preventive Measures; Covid-19

บทนำ

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 มีการรายงานว่าพบเชื้อไวรัสอุบัติใหม่โคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน โดยผู้ป่วยทั้งหมดมีความเกี่ยวข้องกับตลาดค้าอาหารทะเล ซึ่งนับเป็นเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ที่ 7 ที่ก่อโรคในคนมีอาการปอดอักเสบรุนแรงคล้ายโรคซาร์ส ต่อมาองค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนดชื่อสำหรับเรียกโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ Coronavirus disease 2019 หรือ COVID-19 โดยกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทยเรียกว่า “โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) (กระทรวงสาธารณสุข, 2563 : ออนไลน์)

ในประเทศไทยเริ่มต้นมาตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ซึ่งพบผู้ติดเชื้อรายแรกในประเทศ เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2563 หลังจากนั้นได้พบผู้ป่วยติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ต่อมาได้ประกาศให้โรคโคโรนา 2019 (covid-19) เป็นโรคติดต่ออันตรายมีผล 1 มีนาคม 2563 (กรมควบคุมโรค, 2563 : ออนไลน์) คณะรัฐมนตรี ได้มีมติวันที่ 17 มีนาคม 2563 เห็นชอบมาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเสนอ และให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐทุกแห่งเร่งดำเนินการตามมาตรการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยด่วนรวมทั้งขอความร่วมมือจากประชาชนให้ปฏิบัติตามมาตรการมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 อย่างเคร่งครัด (กระทรวงสาธารณสุข, 2563 : ออนไลน์)

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในระลอกนี้เชื้อไวรัสโควิด-19 มีความรุนแรงกว่าเดิม จากโดยทั่วไปถ้าเป็นเชื้อระลอกแรก 7 วันไปแล้ว เชื้อจะน้อยลงแม้ว่าตรวจ PCR บวกแต่จะเพาะเชื้อไม่ขึ้น แต่เชื้อของระลอกนี้ 10 วันแล้วยังเพาะเชื้อขึ้นอยู่ แสดงว่าเชื้ออยู่ในร่างกายได้นานขึ้น วัยรุ่นที่สุขภาพแข็งแรงเกิดปอดอักเสบ ติดเชือรอบนี้เร็วกว่าเดิม ไม่ถึงสัปดาห์ก็เริ่มมีอาการมากขึ้น การอักเสบเกิดขึ้นเร็ว ปริมาณเชื้อในโพรงจมูกและเสมหะมีมากกว่าเดิม เชื้อกระจายได้ง่าย มีเศษหนักในไอซีอยู่มากขึ้น จะเห็นได้จากการติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นจนในวันที่ 28 พฤษภาคม 2564 มีจำนวนผู้ติดเชื้อ 147,039 คน เสียชีวิตแล้วจำนวน 954 คน (กระทรวงสาธารณสุข, 2564 : ออนไลน์)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 (โควิด-19) ดังกล่าว ทำให้ผู้คนเกิดความวิตกกังวลไปทั่วโลก มีการปิดเมือง ปิดประเทศ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรค สนามบินเจียบเหงา สถานที่ท่องเที่ยวแทบร้างผู้คน หลายธุรกิจได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม จนต้องลดพนักงาน เลิกจ้าง หรือปิดตัวเองลง ผู้คนไม่จำเป็นก็ไม่ออกนอกบ้าน ไม่กล้าอยู่ในที่คนพลุกพล่าน และคอยติดตามข่าวสารเพื่ออัปเดตสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสตัวนี้ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับนั้นก็ทั้งจริงและปลอมปะปนกัน หรือบางข้อมูลที่เรายกย่องถือเป็นแนวทางในการป้องกันการติดเชื้อ ก็อาจต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ขึ้น เช่น การใช้ช้อนกลางตักอาหารก็มีโอกาสเสี่ยงติดเชื้อจากการสัมผัสช้อนร่วมกันได้ ต้องเปลี่ยนมากินร้อน ช้อนใครช้อนมัน และหมั่นล้างมือให้สะอาดอยู่เสมอถึงแม้ว่าเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จะมีความรุนแรงขึ้นแต่ประชาชนบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร กลับไม่มีผู้ติดเชื้อโคโรนา 2019 (COVID-19) เพราะประชาชนให้ความร่วมมือกับมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสเป็นอย่างดี รวมทั้งผู้นำของชุมชนได้ให้คำแนะนำ ประชาสัมพันธ์มาตรการป้องกันการต่างๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ และส่งผลให้บ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตรไม่มีผู้ติดเชื้อดังกล่าว

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ไวรัสโคโรนาเป็นไวรัสในสัตว์มีหลายสายพันธุ์เกิดการระบาดของโรคในคน โรคโควิด - 19 (COVID - 19, ย่อจาก Coronavirus Disease 2019) ซึ่งมีชื่อทางการว่า SARS – CoV - 2 Me พบผู้ป่วยครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่นเมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ภาคกลางของประเทศจีน ซึ่งเป็นเมืองใหญ่มีผู้คนหนาแน่น จึงเกิดการระบาดใหญ่ได้รวดเร็ว การดูแลรักษาเป็นไปอย่างฉุกเฉิน มีคนป่วยหนักและตายมากเกินที่ควรจะเป็น จนประเทศจีนต้องปิดเมือง และปิดประเทศต่อมา มีผู้ที่มีเชื้ออยู่ผู้ป่วยรายแรกที่รับการรักษาในประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2563 เป็นคนจีนที่รับเชื้อจากการระบาดในประเทศจีน และได้เดินทางมาประเทศไทย เคยมีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในอดีต คือ การเกิดโรค SARS (พ.ศ. 2545) และ MERS (พ.ศ. 2557) ซึ่งทั้งสองโรคนั้นผู้ป่วยมีอาการหนักทั้งหมดและต้องอยู่ในโรงพยาบาล จึงสกัดการแพร่โรคได้ไม่ยากนักส่วนผู้ป่วยโรค COVID - 19 ที่แพร่เชื้อ มีทั้งผู้ที่มีอาการน้อยหรืออาจไม่มีอาการ นอกเหนือจากผู้มีอาการหนักซึ่งมีน้อยกว่ามาก จึงควบคุมการระบาดได้ยากกว่า ประเทศไทยพบหลังจากผู้ป่วยติดเชื้อและมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และได้มีการประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาให้โรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID- 19)) เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ต่อมาคณะรัฐมนตรี ได้มีมติวันที่ 17 มีนาคม 2563 เห็นชอบมาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเสนอ (โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย, 2563 : 32)

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงเริ่มต้นประเทศไทย โดยกรมควบคุมโรคได้เปิดศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operation Center: EOC) ตั้งแต่ 4 มกราคม ๒๕๖๓ เพื่อตอบโต้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังจากประเทศจีนประกาศพบผู้ป่วยเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2562 และเริ่มคัดกรองหาผู้ติดเชื้อที่ช่องทางเข้าออกประเทศ พบผู้ติดเชื้อ รายแรกเป็นนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางเข้าประเทศไทยเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2563 ภายในเวลา 2 สัปดาห์ หลังจากมีรายงานการระบาดในประเทศไทย การติดเชื้อในช่วงแรกของประเทศไทยนั้นเป็นผู้เดินทางมาจากต่างประเทศแล้วจึงค่อย ๆ พบผู้ติดเชื้อชาวไทยในระยะเวลาดังกล่าว การระบาดในระลอกแรกนั้นอยู่ในช่วงเดือน มีนาคม-เมษายน 2563 สามารถควบคุมโรคได้ภายใน 2 เดือน โดยผู้ติดเชื้อที่พบหลังจากเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย เป็นผู้ติดเชื้อที่ได้รับการดูแลในสถานที่กักกันของรัฐ (State Quarantine) และไม่พบการติดเชื้อในประเทศเป็นเวลา นานกว่า 100 วัน (กรมควบคุมโรค, 2564 : 3)

การระบาดระลอกใหม่ในประเทศไทย มีรูปแบบการระบาดแตกต่างจากการระบาดในระลอกแรกเป็นการระบาดในกลุ่มคนไทย เชื้อสายพันธุ์ใหม่ คือ สายพันธุ์ G614 ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่พบในสหภาพพม่า เมื่อเดือนธันวาคม 2563 ตรวจพบคนไทยติดเชื้อรายแรกและแพร่เชื้อจากตลาดกลางกุ้ง ซึ่งเป็นตลาดใหญ่ขายอาหารทะเล จังหวัดสมุทรสาคร ผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว (สัญชาติเมียนมา) มีร่างกาย แข็งแรง ไม่มีอาการแสดงและพักอาศัยในสภาพแออัด โดยมีประชาชนจากหลายจังหวัดที่เดินทางมายังตลาดกลางกุ้ง รวมทั้งจากการลักลอบเข้าเมืองของกลุ่มคนที่ไม่ทำงานยังประเทศเพื่อนบ้าน และมีการติดเชื้อจากประชาชนที่เข้าไปบริการสถานบันเทิง จนเป็นเหตุและทำให้เกิดการระบาดเป็นหลายกลุ่มใหญ่และเริ่มกระจายไปหลายจังหวัด เช่น นนทบุรี ระยอง ชลบุรี จันทบุรี พิจิตร โลก นครสวรรค์ เป็นต้น โดยเกิดในกลุ่มคนไทยที่ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น รับประทานอาหาร เล่นพนัน สังสรรค์ เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้ติดเชื้อที่เป็นผู้สัมผัสกับผู้ติดเชื้อยืนยันรายก่อนหน้าทั้งที่สามารถระบุได้และระบุไม่ได้ซึ่งทำให้การแพร่กระจายของเชื้อเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งข้อมูล ณ วันที่ 28 พฤษภาคม 2564 ประเทศไทยมีผู้ป่วยสะสม 147,039 ราย หายแล้วจำนวน 97,872 ราย กำลังรักษา 46,150 และเสียชีวิตแล้วจำนวน 954 คน (กระทรวงสาธารณสุข, 2564 : ออนไลน์)

กล่าวได้ว่าภายหลังการแพร่ระบาดระลอกใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ได้รับรายงาน การตรวจพบในช่วงกลางเดือนธันวาคม 2563 ส่งผลให้รัฐบาลยังคงมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดไว้อย่างต่อเนื่อง คณะรัฐมนตรีมีมติขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ออกไปเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19 ในระลอกใหม่นี้ได้แพร่ ออกไปภายในประเทศเป็นวงกว้างและกระจายไปในหลายเขตพื้นที่ทั่วประเทศ จึงจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อควบคุมตามมาตรการการป้องกันควบคุมโรคและมาตรการทางสังคมที่เข้มงวดและรวดเร็วบริหารจัดการตามมาตรการทางสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างความเชื่อมั่นและความปลอดภัยในชีวิตของประชาชน โดยศูนย์บริหารสถานการณ์

แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ได้แบ่งเขตพื้นที่เพื่อเฝ้าระวัง ออกเป็น 5 เขตพื้นที่ตามระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาด ได้แก่ พื้นที่ควบคุมสูงสุด (สีแดงเข้ม) พื้นที่ควบคุมสูง (สีแดง) พื้นที่ควบคุม (สีส้ม) พื้นที่เฝ้าระวังสูง (สีเหลือง) และพื้นที่เฝ้าระวัง (สีเขียว)

มาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

จากการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รัฐบาลจึงได้ตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และได้ออกมาตรการป้องกันโรคตามที่ราชการกำหนดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แนบท้ายคำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ 3 /2563 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2563

1. มาตรการควบคุมหลัก หมายถึง มาตรการที่รองรับตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 254 (ฉบับที่ 1) ข้อ 11 ซึ่งมีรายละเอียดทั้งหมด แบ่งตามกิจกรรมต่างๆ (กระทรวงสาธารณสุข, 2563 : ออนไลน์) สรุปได้ดังนี้

- 1) ทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัสบ่อยๆ ทั้งก่อนและหลังการให้บริการ และให้กำจัดขยะมูลฝอยทุกวัน
- 2) ให้ผู้ประกอบการ พนักงานบริการ ผู้ใช้บริการ สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า
- 3) ให้มีจุดบริการล้างมือด้วยสบู่ หรือแอลกอฮอล์เจล หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรค
- 4) ให้เว้นระยะนั่งหรือยืนห่างกัน และเว้นระยะห่างในการเลือกสินค้า และชำระสินค้า อย่างน้อย 1 เมตร

5) ให้ความสำคัญจำนวนผู้ใช้บริการไม่ให้แออัดและรวมกลุ่มกันหรือลดเวลาในการทำกิจกรรมเท่าที่จำเป็น โดยถือหลักหลีกเลี่ยงการติดต่อสัมผัสระหว่างกัน และเพิ่มมาตรการใช้แอปพลิเคชันทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามที่ทางราชการกำหนด หรือใช้มาตรการควบคุมด้วยการบันทึกข้อมูลและรายงานทดแทนได้

6) ให้โรงเรียนสอนดนตรี ภาษา เต้น สถาบันลีลาศหรือสอนลีลาศ สอนวาดภาพ สอนศิลปะ สอนขับรถยนต์ โรงเรียนสอนศิลปะการต่อสู้ (ยิม) โรงเรียนสอนทำอาหาร หรือสถานที่เพื่อการจัดการเรียนการสอน การสอบ หรือการฝึกอบรมยังคงปิดกิจการต่อไป เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2558 (ฉบับที่ 5) ข้อ 2 (1)

7) ร้านอาหารสวย แต่งผม หรือตัดผม สำหรับบุรุษหรือสตรี ให้เปิดได้เฉพาะกิจกรรมสระ ตัด ซอยผม แต่งผม และต้องไม่มีผู้นั่งรอในร้าน เพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2558 (ฉบับที่ 6) ข้อ 1 (1)ง.

8) ให้มีการลงทะเบียนก่อนเข้าและออกจากสถานที่ และเพิ่มมาตรการใช้แอปพลิเคชันทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามที่ทางราชการกำหนด หรือใช้มาตรการควบคุมด้วยการบันทึกข้อมูลและรายงานทดแทนได้

9) สถานที่จำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มในร้านค้าปลีก/ค้าส่งขนาดใหญ่ ในชั้นตอน ให้เปิดได้โดยอาจให้นำกลับไปบริโภคที่อื่นแต่หากเปิดให้ใช้บริการในสถานที่นั้นก็ยังสามารถทำได้ โดยต้องจัดระเบียบการเข้าใช้บริการ ให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันโรค และคำแนะนำของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด หรือคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร

10) ให้คัดกรองผู้ใช้บริการรายใหม่ให้เป็นไปตามมาตรฐานของสถานพยาบาล หรือสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

2. มาตรการเสริม หมายถึง มาตรการเฉพาะรายกิจการ ที่ผู้ประกอบการและผู้จัดกิจกรรมพึงให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด รวมถึงผู้ใช้บริการและผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อทำให้มาตรการป้องกันและควบคุมให้ระบาดของโรคโควิด-19 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งมีรายละเอียดทั้งหมด แบ่งตามกิจกรรมต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1) มีมาตรการคัดกรองไข้ และอาการไอ หอบเหนื่อย จาม หรือเป็นหวัด สำหรับผู้ประกอบการ พนักงานบริการ และผู้ใช้บริการก่อนเข้าอาคาร ทั้งนี้ให้รายงานหน่วยงานรับผิดชอบ กรณีพบผู้ที่เข้าเกณฑ์สอบสวนโรค ตามแนวทางที่กำหนด

2) ลดเวลาในการทำกิจกรรมให้สั้นลงเท่าที่จำเป็น โดยถือหลักหลีกเลี่ยงการติดต่อสัมผัสระหว่างกัน และลดการใช้เสียงดังภายในร้านอาหาร

3) จัดให้มีระบบคิว และมีพื้นที่รอคิวที่มีที่นั่งหรือยืนห่างกันอย่างน้อย 1 เมตร

4) จัดให้มีการระบายอากาศภายในอาคารที่ดี รวมถึงห้องสุขา

5) เพิ่มมาตรการใช้แอปพลิเคชันทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามที่ทางราชการกำหนด หรือใช้มาตรการควบคุมด้วยการบันทึกข้อมูลและรายงานทดแทน

6) ให้มีการควบคุมทางเข้าออก ลงทะเบียนก่อนเข้าและออกจากสถานที่ โดยจัดให้มีพื้นที่เพียงพอในการเว้นระยะห่างระหว่างการอย่างน้อย 1 เมตร

7) จัดให้มีการแนะนำผู้ประกอบการ พนักงาน ผู้ใช้บริการ รวมถึงให้มีการตรวจตรา ควบคุม กำกับการให้บริการและการใช้บริการ ให้เป็นไปตามมาตรการควบคุมหลักอย่างเคร่งครัด

8) อาจจัดให้มีการรับ-ส่งพนักงาน ผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อขณะใช้บริการขนส่งสาธารณะ

9) ผู้ให้บริการสวมอุปกรณ์ป้องกันโรค ตามมาตรฐานสถานพยาบาล และสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพ

10) จัดให้มีระบบเก็บบันทึกข้อมูลด้านสุขภาพของพนักงาน ผู้ใช้บริการ และญาติที่มาเยี่ยม ได้ทุกคน หากพบผู้ป่วย หรือผู้ที่มีอาการเข้าได้กับเกณฑ์สอบสวนโรคภายหลังจากการใช้บริการให้รับรายงาน หน่วยงานรับผิดชอบทันที

11) จัดให้มีระบบเก็บบันทึกข้อมูลด้านสุขภาพของพนักงาน ผู้ใช้บริการ และญาติที่มาเยี่ยม ได้ทุกคน หากพบผู้ป่วย หรือผู้ที่มีอาการเข้าได้กับเกณฑ์สอบสวนโรคภายหลังจากการใช้บริการให้รับรายงาน หน่วยงานรับผิดชอบทันที

3. ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 10)

ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติในการประชุมเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ให้ขยายระยะเวลาการ บังคับใช้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรออกไปตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายนพ.ศ. 2563 จนถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2563 นั้นโดยที่สมควรผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันการ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เป็นช่วงที่ 4 ต่อเนื่องจากการผ่อนคลายที่ดำเนินมา ก่อนแล้วเป็นลำดับ ทั้งนี้ ยังคงต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคตามมาตรฐานสากลอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า การเว้นระยะห่างทางสังคม และการยอมรับระบบติดตาม ตัวผ่านแอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหาร ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ. 2548 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีจึงออกข้อกำหนดเป็นการทั่วไปและข้อปฏิบัติแก่ส่วนราชการทั้งหลาย (กระทรวง สาธารณะสุข, 2563 : ออนไลน์) ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การยกเลิกการห้ามออกนอกเคหสถาน เพื่อเป็นมาตรการผ่อนคลายและบรรเทา ผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน

ข้อ 2 การผ่อนผันการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นการ เตรียมความพร้อมรองรับการเปิดภาคเรียนในปีการศึกษา 2563 จึงผ่อนผันการใช้อาคารสถานที่เพื่อจัดการ เรียนการสอน หรือการฝึกอบรมของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเพิ่มเติมจากที่ได้กำหนดไว้แล้วตาม ข้อกำหนด (ฉบับที่ 9)

ข้อ 3 การผ่อนคลายให้ดำเนินการหรือทำกิจกรรมบางอย่างได้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ประชาชนและขับเคลื่อนกิจกรรมบางอย่างเพิ่มเติมจากที่ได้กำหนดไว้แล้วตามข้อกำหนด (ฉบับที่ 6) (ฉบับที่ 7) และ (ฉบับที่ 9) ให้สามารถเปิดดำเนินการหรือทำกิจกรรมบางอย่างเพิ่มเติมได้ทั่วราชอาณาจักร ตามความ สมัครงใจและความพร้อม ดังต่อไปนี้ 1) กิจกรรมด้านเศรษฐกิจในการดำเนินชีวิต 2) กิจกรรมด้านการออกกำลัง ภาย การดูแลสุขภาพหรือสันทนาการ

ข้อ 4 การขนส่งสาธารณะข้ามเขตพื้นที่จังหวัด เพื่ออำนวยความสะดวก และรองรับการเดินทางของประชาชนไทยหลังมาตรการผ่อนคลาการเดินทางข้ามเขตพื้นที่จังหวัด

ข้อ 5 การดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคและการจัดระเบียบ ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเจ้าของ หรือผู้จัดการสถานที่ในข้อ 2 หรือข้อ 3 มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรค

ข้อ 6 ในกรณีมีปัญหาว่าสถานที่หรือกิจกรรมใดเข้าข่ายตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดนี้หรือไม่ ให้หารือคณะกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาการผ่อนคลาการบังคับใช้มาตรการในการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) (กระทรวงสาธารณสุข, 2563 : ออนไลน์)

จากการระบาคระลอกใหม่รัฐบาลจึงได้แนวทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด 19 สำหรับประชาชนทั่วไป (กรมควบคุมโรค, 2564 : 2) ดังนี้

1. ออกจากบ้านเมื่อจำเป็นเท่านั้น หากออกนอกบ้านให้เว้นระยะห่างจากคนอื่นอย่างน้อย 1-2 เมตร หลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น แออัด หรือพื้นที่ปิด
2. สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา เมื่ออยู่นอกบ้าน
3. ใช้รถสาธารณะเมื่อจำเป็นเท่านั้น และหลีกเลี่ยงชั่วโมงเร่งด่วน หากต้องซ้อนมอเตอร์ไซด์ ควรนั่งหันข้าง
4. ล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหาร หลังใช้ส้วมหรือหลังจากไอ จาม หรือหลังสัมผัสจุดเสี่ยงที่มีผู้ใช้งานร่วมกันในที่สาธารณะ เช่น กลอนหรือลูกบิดประตู ราวจับหรือ ราวบันได เป็นต้น
5. หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น
6. ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ผู้สูงอายุที่อายุมากกว่า 70 ปี ผู้มีโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคหัวใจ โรคความดัน โลหิตสูง โรคปอด และเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ให้เลี่ยงการออกนอกบ้าน เว้นแต่จำเป็น ให้ออกนอกบ้านน้อยที่สุด ในระยะเวลาสั้นที่สุด
7. แยกของใช้ส่วนตัว ไม่ควรใช้ของร่วมกับผู้อื่น
8. เลือktanอาหารที่ร้อนหรือปรุงสุกใหม่ๆ ควรทานอาหารแยกสำรับ หรือหากทานอาหารร่วมกันให้ใช้ ช้อนกลางส่วนตัว ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และพักผ่อนให้เพียงพอ
9. หากเดินทางกลับจากประเทศหรือพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ควรกักตัวเองที่บ้าน 14 วัน และปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข
10. หมั่นสังเกตอาการตนเอง หากมีอาการไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส ให้ไปรับ การตรวจรักษาที่โรงพยาบาลใกล้บ้านทันที

กล่าวได้ว่า แนวทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด 19 สำหรับประชาชนทั่วไปเป็นแนวทางสำหรับการป้องกันตนเองและคนในครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเองในการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด 19

ความร่วมมือของภาคประชาชนต่อมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 กรณีศึกษาบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

จากมาตรการที่ภาครัฐออกมาเพื่อกำหนดให้ประชาชนได้ปฏิบัติตามเพื่อเป็นการป้องกันการระบาดของโรคดังกล่าว ประชาชนบ้านสระยายชี ได้ดำเนินการตามมาตรการทั้งของภาครัฐและหน่วยงานในพื้นที่ 3 ประเด็น คือ

1. การให้ความร่วมมือของประชาชนด้านเศรษฐกิจ ซึ่งทางเทศบาลตำบลเนินปอได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติสำหรับบริษัท ห้างร้าน และการค้าปลีก เพื่อเป็นให้ได้ดำเนินกิจการต่อไป โดยอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชน ซึ่งมีได้ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1.1 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมความเข้าใจว่าด้วยการแพร่กระจายและวิธีป้องกันไวรัสโคโรนา และพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับบริบทขององค์กรเพื่อลดการแพร่เชื้อและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

1.2 ให้ความร่วมมือกับสถานพยาบาลในท้องถิ่น เพื่อประสานให้มีการตรวจหาไวรัสโคโรนา และการอุดหนุนจะช่วยลดความเสี่ยง

1.3 ให้ความร่วมมือต่อการจำกัดจำนวนบุคคล มีการสอบถามและคัดแยก ผู้มาเยือน มีเจ้าหน้าที่พร้อมเครื่องวัดอุณหภูมิหน้าผากด้วยอินฟราเรดประจำอยู่ที่ทางเข้าต่าง ๆ วัดอุณหภูมิร่างกายของจัดเตรียมหน้ากาก แอลกอฮอล์เจลให้ และลงทะเบียนก่อนเข้าและออกจากสถานที่

1.4 ให้ความร่วมมือต่อการห้ามไม่ให้ผู้ที่มีอาการหวัด แม้จะเล็กน้อยก็ตาม เข้าไปพบปะติดต่อกับผู้อื่น คือสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด

1.5 ให้ความร่วมมือต่อการพัฒนาและบังคับใช้วิธีการลูกค้าโดยไม่ต้องมีการพบปะติดต่อกันโดยตรง เช่น ให้บริการรับส่งสินค้าที่หน้าร้าน/หน้าตง และกำหนดให้ผู้คนที่เข้าคิวยืนห่างกันในระยะที่เพียงพอ ให้บริการลูกค้าโดยไม่ต้องลงจากรถ บริการส่งสินค้าถึงบ้านโดยไม่ต้องมีการพบปะติดต่อกัน

2. การให้ความร่วมมือของประชาชนในสังคม ซึ่งประชาชนบ้านสระยายชีได้ให้ความร่วมมือกับการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติสำหรับชุมชน

2.1 ให้ความร่วมมือกับทีมงาน เมื่ออยู่ใกล้ชุมชนที่มีการแพร่กระจายของเชื้อ ได้มีการตั้งจุดคัดกรองอาการกับประชาชนเมื่อมีการเข้าออกในชุมชน

2.2 ให้ความร่วมมือกับทีมงานบังคับใช้มาตรการกักตัว 14 วันสำหรับบุคคลที่มีความเสี่ยงก่อนอนุญาตให้เข้ามาในเขตปลอดการติดเชื้อ

2.3 ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงมีการประสานงานกับผู้คนในละแวกบ้านเพื่อจัดทีมคัดกรองอาการแบบถึงบ้าน โดยใช้เครื่องวัดอุณหภูมิอินฟราเรด (IR) และสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE เช่น ถุงมือ เสื้อคลุม แว่นตา ฯลฯ) ที่เหมาะสม

2.4 ประชาชนให้การความร่วมมือกับทีมคัดกรองอาการแบบถึงบ้านควรเก็บข้อมูลผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือด้วย

3. การให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชน เพื่อเป็นการปกป้องครอบครัวหรือคนใกล้ชิดถือเป็นสิ่งสำคัญ ประชาชนบ้านสระยายชี ได้ปฏิบัติตามแนวทางการปกป้องตนเอง ครอบครัวหรือคนใกล้ชิด ได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ให้ความร่วมมือลดการติดต่อกันระหว่างคนในครอบครัวกับบุคคลภายนอก และจัดเตรียมของใช้ที่จำเป็น และเมื่อความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

3.2 ให้ความร่วมมือในการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเพื่อปกป้องผู้ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน โดยการทำข้อตกลงร่วมกันว่าจะไม่แตะต้องผู้อื่น หรือแตะต้องสิ่งผู้อื่นสัมผัสโดยไม่สวมอุปกรณ์ป้องกัน

3.3 ให้ความร่วมมือในการรวมญาติใด ๆ ให้เป็นการรวมญาติผ่านออนไลน์ โรคระบาดที่เราเผชิญอยู่ในขณะนี้อาจถูกหยุดยั้งไว้ได้ ไม่เช่นนั้น มันก็จะแพร่หลายไปทั่ว หากเป็นในกรณีแรก สถานการณ์จะกลับเป็นปกติในอีกไม่กี่เดือน แต่หากเป็นกรณีหลัง เราจะต้องดำเนินมาตรการที่ต่างออกไป

3.4 ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบให้แน่ใจว่าคุณและสมาชิกในครอบครัวมีข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นรวมถึงยาประจำตัว โปรดพิจารณาโอกาสที่สมาชิกในครอบครัวซึ่งอยู่ในกลุ่มเสี่ยง เช่น ผู้สูงอายุและผู้ที่มีอายุมากกว่า 50 ปี และผู้ที่มีโรคประจำตัวต่าง ๆ จะพบปะติดต่อกับผู้อื่น และหาทางลดการพบปะติดต่อก่อนนั้น โดยหาทางช่วยให้พวกเขาอยู่แต่ในบ้านได้ และไม่ออกไปยังพื้นที่สาธารณะ

3.5 ให้ความร่วมมือในการพิจารณาย้ายบุคคลที่อยู่ในที่อยู่อาศัยรวม (ชุมชนผู้เกษียณอายุ สถานพยาบาล สถานพักพิง ฯลฯ) ไปยังที่พักที่เป็นสถานที่ส่วนตัวชั่วคราว เช่น บ้านพักที่แยกเป็นหลัง หรือสถานพยาบาลขนาดเล็ก

3.6 ให้ความร่วมมือในกรณีที่ไม่สามารถลดการพบปะติดต่อกับผู้อื่นได้ โปรดพูดคุยกับผู้ที่มีหน้าที่ดูแลพื้นที่ส่วนกลาง เพื่อยกระดับการป้องกันการแพร่เชื้อ

3.7 ให้ความร่วมมือในการหลีกเลี่ยงที่ชุมนุมชนและสถานที่สาธารณะ รวมถึงงานกิจกรรมต่างๆ และร้านอาหาร โดยเฉพาะกิจกรรมในพื้นที่ปิด

จะเห็นได้ว่าประชาชนในชุมชนได้ให้ความร่วมมือกับการปฏิบัติตามแนวทางทั้ง 3 ประการนี้ ซึ่งส่งผลให้คนในชุมชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ สามารถทำธุรกิจ ค้าขาย หรือการทำงานต่าง ๆ ได้ปกติ ทั้งยัง

เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นแนวทางที่ดีที่สุดเพราะเป็นทั้งการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้น ซึ่งแนวทางทั้ง 3 สามารถสรุปเป็นแนวทางโดยภาพรวมได้ว่า กำหนดจำนวนบุคคลให้เหมาะสมกับสถานที่ สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา จัดให้มีการล้างมือด้วยสบู่หรือแอลกอฮอล์เจล จัดให้มีการสแกนคิวอาร์ โค้ดไทยขณะตามที่หน่วยงานกำหนด จัดสถานที่โดยเว้นระยะห่างทางสังคมระยะ 1 เมตร

สรุป

จากการระบาดของโควิด 19 ทำให้ประชาชนปรับตัวจาก “การตื่นกลัว กลายเป็นการตื่นรู้” ประชาชนเกิดการเรียนรู้ครั้งใหญ่ ที่จะรับมือกับการระบาดของไวรัส เรียนรู้ในการดูแลตัวเอง การเว้นระยะห่างทางสังคม ยกย่องการในการดูแลตนเองในครอบครัว รวมทั้งการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการล้างมืออย่างถูกวิธี การไอและการจามที่ถูกวิธี การสวมใส่หน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธี ซึ่งประชาชนรับทราบถึงขั้นตอน และหลักการปฏิบัติอย่างละเอียดและถูกต้อง มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับช่องทางการแพร่กระจายของเชื้อโควิด-19 แต่ประชาชนบางส่วนใหญ่ยังหลงเชื่อข้อมูลและข่าวปลอมที่ได้รับการส่งต่อในโลกหรือสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งทางเทศบาลได้เร่งเสริมสร้างให้ประชาชนรู้เท่าทันข่าวปลอม และสามารถเลือกใช้ข้อมูลที่นำเชื่อถือไปใช้ในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม นับได้ว่าโรคติดเชื้อโควิด-19 พลิกมุมมอง ให้เป็นได้ทั้งวิกฤตทางสุขภาพที่ส่งผลต่อสังคมและเศรษฐกิจที่รุนแรงที่สุด และเป็นโอกาสในการสร้างพฤติกรรมใหม่ที่ตลอดหลายปีที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงได้ยากยิ่ง เตือนสติให้ประชาชนดำเนินชีวิตบนความไม่ประมาทและยอมรับกฎธรรมชาติ

แต่หากมองในแง่ดีการระบาดในวงกว้างของ COVID-19 ก็ทำให้ผู้คนทั่วโลกได้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลตัวเองให้ห่างไกลจากโรคร้ายต่างๆ มากขึ้น รวมถึงในภาครัฐ และภาคธุรกิจ ก็ตระหนักถึงการต้องปรับเปลี่ยน และปรับตัว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในเชิงรุก เพื่อลดความเสี่ยงในการการแพร่กระจายของเชื้อโรคต่างๆ ในอนาคตมากขึ้นด้วย เช่น ประเทศไต้หวันที่แม้จะอยู่ใกล้กับประเทศจีน มีพลเมืองหลายล้านคนทำงานในจีน รวมถึงนักท่องเที่ยวจากจีนก็เดินทางมาไต้หวันเป็นจำนวนไม่น้อย ทำให้ไต้หวันเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงที่จะพบผู้ป่วย COVID-19 สูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก แต่กลับกลายเป็นว่า ไต้หวันมีการแพร่ระบาดน้อยมากเมื่อเทียบกับหลายประเทศทั่วโลก นั่นเพราะตั้งแต่เมื่อครั้งมีการระบาดของโรคซาร์ส รัฐบาลไต้หวันได้จัดตั้งศูนย์สุขภาพแห่งชาติ (NHCC) ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์จัดการภัยพิบัติที่มุ่งเน้นการตอบสนองในเชิงรุกต่อการเกิดโรคระบาดขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยจัดการ โดยใช้ฐานข้อมูลประกันสุขภาพของประเทศรวมเข้ากับฐานข้อมูลการตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากร เพื่อสร้าง Big Data ในการวิเคราะห์ แจ้งเตือน และป้องกันการแพร่ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไต้หวันจึงรับมือกับการระบาดของ COVID-19 ได้อย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2563.
แหล่งที่มา: <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/situation.php>.
- กรมควบคุมโรค. (2564). *แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด 19 สำหรับประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง*. นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *คู่มือการปฏิบัติตามมาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สำหรับประเภทกิจการและกิจกรรม กลุ่มที่ 2*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 2019. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2563. แหล่งที่มา: <https://www.moicovid.com>.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). รายงานสถานการณ์โควิด - 19 ฉบับที่ 511 วันที่ 28 พฤษภาคม 2564. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2563. แหล่งที่มา: <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/situation.php>.
- โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย. (2563). *สถานการณ์โควิด 19 กับมาตรการดูแลทางสังคม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย.